

Nâng cao hiệu quả phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội để thực hiện hoạt động dạy học cho học sinh ở các trường trung học cơ sở Thành phố Vinh, tỉnh Nghệ An

Nguyễn Thị Kim Chung*

*ThS. Khoa LLCT - TLGD, Trường Cao đẳng Sư phạm Nghệ An
Received: 2/10/2024; Accepted: 9/10/2024; Published: 18/10/2024

Abstract: Improving the effectiveness of coordination between school, family and society to carry out teaching activities for students is very necessary and important, contributing to achieving well the goals of student education. Through analyzing the current situation and causes, the article has proposed 5 measures to effectively coordinate between schools, families and society to carry out teaching activities for students in secondary schools, Vinh city, Nghe An province. Survey results show that these measures are considered necessary (92.02%) and highly feasible (91%) by the majority of respondents.

Keywords: Coordinate family, school and society, teaching activities

1. Đặt vấn đề

Sự phối hợp giữa nhà trường (NT), gia đình và xã hội (GD và XH) để thực hiện hoạt động dạy học (HDDH) cho học sinh (HS) trong các trường THCS là rất quan trọng vì nó giúp tạo ra một phương pháp giáo dục toàn diện, nhất quán và toàn diện hơn nhằm hỗ trợ sự thành công của tất cả HS. Giáo dục nhân cách cho HS là một quá trình lâu dài, phức tạp, nếu phối hợp các lực lượng giáo dục sẽ tạo nên sức mạnh tổng hợp, tạo nên sự thống nhất và liên tục. Phối kết hợp giáo dục là nhằm nâng cao tinh thần trách nhiệm của GD và XH, tạo điều kiện để HS được giáo dục ở mọi lúc, mọi nơi. Việc phối, kết hợp dạy học làm cho quá trình dạy học thống nhất, toàn vẹn và việc dạy học của nhà trường, gia đình, xã hội được tốt hơn, hoàn toàn hơn.

Hiện nay, ở các trường phổ thông nói chung, các trường THCS thành phố Vinh, tỉnh Nghệ An nói riêng đã quan tâm đến công tác phối hợp này. Tuy nhiên, chất lượng thực sự chưa cao, còn nhiều tồn tại, hạn chế.

Với những lý do trên, chúng tôi lựa chọn vấn đề nghiên cứu: “Biện pháp nâng cao hiệu quả phối hợp giữa NT, GD và XH để thực hiện HDDH cho HS ở các trường THCS thành phố Vinh, tỉnh Nghệ An”.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Thực trạng hoạt động phối hợp giữa NT, GD và XH để thực hiện HDDH cho HS ở các trường THCS thành phố Vinh, tỉnh Nghệ An

Để tìm hiểu vấn đề này, chúng tôi sử dụng các phương pháp nghiên cứu: nghiên cứu tài liệu, quan

sát, điều tra bằng bảng hỏi, phỏng vấn sâu, xử lý số liệu bằng thống kê toán học. Kết quả thu được như sau:

2.1.1. Kết quả đạt được

Hoạt động này đã được Đảng Nhà nước, Bộ Giáo dục và đào tạo quan tâm, ban hành các quy định chỉ đạo công tác phối hợp giữa NT, GD và XH trong HDDH ở các cơ sở giáo dục phổ thông; Theo sự chỉ đạo của trung ương, tỉnh, Sở Giáo dục, Phòng Giáo dục và các trường ở Nghệ An đã triển khai và thực hiện tốt công tác phối hợp giữa NT, GD và XH trong hoạt động giáo dục (bao gồm cả dạy học) trong các cơ sở giáo dục phổ thông giai đoạn 2021 – 2026.

Hàng năm, Sở Giáo dục và Đào tạo đã quan tâm tổ chức các chương trình bồi dưỡng thường xuyên trong đó có nội dung nâng cao năng lực thực hiện phối hợp giữa NT, GD và XH trong giáo dục HS phổ thông và kỹ năng phối hợp giữa NT, GD và XH trong giáo dục HS phổ thông...

Qua khảo sát cho thấy, có 89,7% giáo viên (GV) THCS thành phố Vinh sử dụng tốt các hình thức phối hợp khác nhau qua các kênh như trang Website của trường, thông qua các trang mạng xã hội như Zalo, Viber, Facebook theo nhóm lớp học, qua hệ thống loa phát thanh tại khối, xóm để trao đổi các thông tin cần thiết về công tác tuyển sinh, thời gian bắt đầu năm học, kết quả học tập, thái độ học tập, nhiệm vụ học tập của HS với gia đình và các lực lượng giáo dục liên quan, từ đó kịp thời động viên, khen thưởng, khích lệ HS hoặc uốn nắn kịp thời những hành vi thái độ học tập chưa phù hợp cho HS.

Có 86,6 % GV THCS thành phố Vinh đánh giá (ĐG) nội dung công tác phối hợp giữa NT, GD và XH trong việc kêu gọi tinh thần tự nguyện đầu tư cơ sở vật chất mà nhiều nhà trường có điều kiện trang bị điều hoà, máy tính... phục vụ trong HỖ ĐH được thực hiện tốt.

2.1.2. Những tồn tại, hạn chế

Có 90,1% GV THCS thành phố Vinh ĐG sự phối hợp giữa NT, GD và XH trong HỖ ĐH cho HS còn bộc lộ những hạn chế, mang tính hình thức, hiệu quả chưa cao. Có 88,5 % GV cho rằng các hình thức phối hợp dạy học chưa nhất quán, đồng bộ, chưa xây dựng kế hoạch phối hợp thống nhất nên hiệu quả dạy học chưa được như mong muốn. Có 92,5% GV ĐG công tác kiểm tra đánh giá (KTĐG) hoạt động phối hợp này không được tiến hành thường xuyên, việc biểu dương, khen thưởng chưa kịp thời nên chưa động viên khuyến khích mọi lực lượng giáo dục tham gia.

Những hạn chế trên là do nhiều nguyên nhân. Công tác xây dựng và thực hiện kế hoạch phối hợp giữa NT, GD và XH của nhiều trường vẫn còn chưa được thực hiện tốt, vẫn còn mang tính hình thức; một số GV thiếu tâm huyết với nghề, kỹ năng phối hợp với phụ huynh, lực lượng xã hội còn hạn chế. Một số phụ huynh còn chưa nhận thức được tầm quan trọng của gia đình trong việc dạy học cho con em mình, chưa phối hợp tốt với nhà trường và xã hội trong việc dạy con. Một số gia đình đổ vỡ, cha mẹ đi làm ăn xa ở với ông bà, thiếu quan tâm của gia đình nên phần nào ảnh hưởng đến chất lượng học tập của các em. Một số gia đình nuông chiều con hoặc thiếu phương pháp trong việc giám sát, hỗ trợ con thực hiện tốt hoạt động học tập.

2.2. Biện pháp nâng cao hiệu quả phối hợp giữa NT, GD và XH để thực hiện HỖ ĐH cho HS ở các trường THCS thành phố Vinh, tỉnh Nghệ An

2.2.1. Nâng cao nhận thức của các lực lượng NT, GD và XH về sự cần thiết phối hợp giữa các lực lượng giáo dục này để thực hiện HỖ ĐH cho HS

- Khi bắt đầu năm học mới, Ban Giám hiệu nhà trường phải quán triệt sâu sắc và thống nhất định hướng từ đó quyết định, xác định rõ công tác phối hợp trọng tâm trong năm học, xác định dạy học cho HS là trách nhiệm của mọi thành viên trong nhà trường, đồng thời xây dựng mạng lưới dạy học cho HS từ nhà trường đến GD và XH.

- Thông qua các cuộc họp đầu năm của tổ chuyên môn, của công đoàn làm cho GV và nhân viên trong trường nhận thức sâu sắc, đầy đủ sự cần thiết phải quan tâm đến quản lý phối hợp dạy học cho HS với

gia đình, với các tổ chức xã hội để dạy học cho HS.

- Tổ chức các cuộc hội thảo về phối hợp, thông qua các ý kiến tham luận của đa dạng các đối tượng thành phần tham dự, đặc biệt là các ý kiến trong hội đồng giáo dục.

- Tổ chức các cuộc họp phụ huynh HS theo định kỳ để tuyên truyền cho phụ huynh HS về vị trí của gia đình đối với việc dạy học cho HS về những chủ trương, mục tiêu, kế hoạch dạy học, nội dung, biện pháp dạy học của nhà trường.

- Tăng cường công tác truyền thông bằng nhiều hình thức để phổ biến sâu rộng trong xã hội về lợi ích, tầm quan trọng của công tác phối hợp giữa NT, GD và XH trong HỖ ĐH cho HS.

2.2.2. Xây dựng và tổ chức thực hiện kế hoạch phối hợp giữa NT, GD và XH để thực hiện HỖ ĐH cho HS

- Nhà trường phải đóng vai trò chủ đạo tổ chức xây dựng và triển khai kế hoạch phối hợp giữa NT, GD và XH trong HỖ ĐH cho HS.

- Xây dựng kế hoạch hành động về phối hợp giữa NT, GD và XH trong thực hiện HỖ ĐH cho HS cần đảm bảo nguyên tắc pháp lý, tính mục đích, tính thực tiễn, tính khoa học, tính dân chủ.

- Thực hiện tốt các bước trong quy trình xây dựng kế hoạch: Chuẩn bị, soạn thảo kế hoạch, thông qua dự thảo bản kế hoạch, hoàn chỉnh và ban hành kế hoạch

- Để kế hoạch khi triển khai đạt hiệu quả cao cần có sự phân công nhiệm vụ cụ thể cho từng cá nhân, sự bố trí công việc một cách khoa học giữa các lực lượng tham gia.

- Hoạt động phối hợp giáo dục giữa NT, GD và XH phải diễn ra liên tục, thường xuyên, linh động về thời gian, thời điểm, hòa quyện, được đan xen, diễn ra trong toàn bộ quá trình hoạt động của lớp, của trường.

2.2.3. Nâng cao năng lực thực hiện phối hợp giữa NT, GD và XH để thực hiện HỖ ĐH cho HS

Nhà trường cần tổ chức các buổi chuyên đề tập huấn, trao đổi về phương pháp hình thức phối hợp giữa NT, GD và XH trong HỖ ĐH cho HS.

Cơ quan quản lý giáo dục cũng cần có những chính sách bắt buộc hợp lý, khuyến khích động viên, tạo điều kiện về thời gian và kinh phí cho GV tham gia tích cực hoạt động bồi dưỡng nghề nghiệp.

GV tham gia học tập, bồi dưỡng có hiệu quả và quan trọng hơn thường xuyên tự học tập, rèn luyện trau dồi các kiến thức, kỹ năng phối hợp với GD và XH trong dạy học cho HS.

2.2.4. Nâng cao thái độ tích cực của NT, GD và XH

thực hiện công tác phối hợp cùng các lực lượng giáo dục trong HDDH cho HS

Nhà trường cần làm tốt vai trò chủ đạo của mình trong việc phối hợp với GD và XH thực hiện HDDH cho HS. Nhà trường cần thực hiện tốt HDDH theo đúng chương trình giáo dục phổ thông để đạt được mục. Xây dựng môi trường dạy học an toàn, lành mạnh, thân thiện và có phong trào cùng nhau dạy và học thật tốt. Xây dựng và tổ chức thực hiện kế hoạch phối hợp với GD và XH trong HDDH cho HS đảm bảo tính khoa học và tính thực tiễn. Xây dựng và hoàn thiện cơ chế, chính sách về công tác quản lý phối hợp giữa nhà trường với các lực lượng giáo dục xã hội trong dạy học cho HS. Tích cực, chủ động tổ chức có hiệu quả các buổi chuyên đề nâng cao nhận thức cho cán bộ GV, nhân viên, phụ huynh và lực lượng xã hội có liên quan.

Gia đình cần phát huy vai trò tích cực phối hợp với nhà trường và xã hội trong HDDH cho HS. Tạo điều kiện cho con được học tập một cách tốt nhất, động viên, khích lệ, giúp đỡ con trong quá trình học tập. Quản lý, giám sát lịch trình học tập, vui chơi giải trí, sinh hoạt của con em mình tại nhà. Xây dựng môi trường gia đình văn hoá và có phong trào học tập tốt. Bố mẹ chủ động, tích cực nắm bắt thông tin về kết quả học tập, thái độ học tập của con ở nhà trường và xã hội. Bố mẹ tích cực tham gia hoạt động theo kế hoạch phối hợp NT, GD và XH trong HDDH cho HS. Bố mẹ tích cực tham gia các buổi trao đổi chuyên đề về phối hợp NT, GD và XH trong HDDH cho HS.

Xã hội cần phát huy vai trò tích cực phối hợp với nhà trường và xã hội trong HDDH cho HS. Chính quyền địa phương tạo điều kiện thuận lợi, đảm bảo cho công dân trong độ tuổi quy định được thực hiện quyền đi học, phổ cập giáo dục, phối hợp với gia đình quản lý sinh hoạt, hoạt động học của HS vào thời gian ngoài giờ ở trường và trong dịp nghỉ hè, cùng chăm lo cho sự nghiệp giáo dục. Các tổ chức xã hội cá nhân tích cực hỗ trợ các hoạt động học tập cho HS theo kế hoạch phối hợp của nhà trường xây dựng, triển khai. Xây dựng môi trường giáo dục an toàn, lành mạnh, ngăn chặn hoạt động có ảnh hưởng xấu đến người học; tạo môi trường xã hội học tập để HS có điều kiện học ở mọi nơi, mọi lúc.

2.2.5. Nâng cao chất lượng hoạt động KTĐG công tác phối hợp giữa NT, GD và XH để thực hiện HDDH cho HS

Xây dựng tiêu chuẩn, nội dung KTĐG. Các tiêu chuẩn và nội dung của quá trình KTĐG tổ chức việc phối hợp các lực lượng giáo dục trong dạy học cho HS

là các chỉ tiêu thực hiện mục tiêu của kế hoạch phối hợp. Xây dựng kế hoạch KTĐG sao cho phải theo sát tiến trình thời gian trong năm học. Khi KTĐG việc tổ chức phối hợp trên phải có sự tham gia đầy đủ của ba lực lượng, sau KT cần rút kinh nghiệm để ĐG và rút kinh nghiệm. Trong công tác KTĐG phải phân công rõ trách nhiệm, công việc cụ thể cho từng cá nhân và cần sự phối hợp nhịp nhàng trong hoạt động của các lực lượng. KTĐG hoạt động phối hợp NT, GD và XH trong HDDH cho HS cần đảm bảo các nguyên tắc: khách quan, công bằng, toàn diện, hệ thống và công khai. Khi tiến hành tổ chức KTĐG cần phối hợp chặt chẽ, đa dạng, linh động các phương pháp ĐG (quan sát, vấn đáp, điều tra....) và hình thức KTĐG (thường xuyên, định kỳ...).

Để kiểm chứng tính cấp thiết và khả thi của các biện pháp trên chúng tôi đã trưng cầu ý kiến ĐG của 489 cán bộ quản lý và GV dạy ở các trường THCS thành phố Vinh, tỉnh Nghệ An. Kết quả đa số GV đều ĐG các biện pháp trên là rất cần thiết (92,02%) và có tính khả thi (91%).

3. Kết luận

Nâng cao hiệu quả phối hợp giữa NT, GD và XH để thực hiện HDDH cho HS rất cần thiết, quan trọng, góp phần thực hiện tốt mục tiêu giáo dục HS. Các biện pháp nâng cao chất lượng hoạt động phối hợp này muốn được thực hiện có hiệu quả cần có tính hệ thống đồng bộ về nội dung và sự phối hợp chặt chẽ nhất quán: nhà nước, cơ quan quản lý giáo dục, nhà trường, GV, GD và XH.

Tài liệu tham khảo

[1]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2019), *Thông tư số: 17/2019/TT-BGD&ĐT về việc Ban hành chương trình bồi dưỡng thường xuyên GV cơ sở giáo dục phổ thông*. Hà Nội.

[2]. Nguyễn Thành Dân (2019), *Thực trạng quản lý phối hợp giữa gia đình - nhà trường tại các trường THPT ở các tỉnh đồng bằng sông Cửu Long*, Tạp chí Khoa học, Trường ĐHSP TP HCM, Tập 16, Số 1

[3]. Nguyễn Thị Ngọc Liên (2019), *Mối quan hệ gia đình, nhà trường và cộng đồng trong giáo dục đạo đức, lối sống cho HS - phân tích từ lý thuyết của Joyce Epstein*, Tạp chí Khoa học Giáo dục Việt Nam, số 16

[4]. Đào Tấn Kiệt (2020), *Quản lý sự phối hợp giữa nhà trường, gia đình và cộng đồng xã hội trong việc giáo dục đạo đức cho HS nội trú của một số trường trung học phổ thông tại Thành phố Hồ Chí Minh*, Luận văn thạc sỹ, Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn (Đại học Quốc gia TP. Hồ Chí Minh)